



Les Viles

Rupit i Pruit

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Carretera C-153, km. 28,1 - Pruit
Emplaçament	Al pla de les Viles, tocant la carretera i al costat de la torre de les Viles
Alçada:	957 m.s.n.m

Coordenades:

Latitud:	42.03285
Longitud:	2.43531
UTM Est (X):	453258
UTM Nord (Y):	4653578

Classificació

Número de fitxa	08901 - 90
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Contemporani Popular
Segle	XVII-XIX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIL
Observacions protecció:	Catàleg de béns a protegir de Rupit i Pruit. També està regulat com a Àrea d'Expectativa Arqueològica pel mateix catàleg.
Data aprovació:	dv., 23/05/2014 - 12:00
Número inventari	IPA 23467
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	Ref. Cad.: 001401100DG55C

Fitxes associades:

[Torre de les Viles](#)

[Sant Llorenç Dosmunts](#)

[Molí de Noufontes](#)

Autoria de la fitxa

Adriana Geladó Prat

Data de registre de la fitxa:

dg., 06/12/2020 - 20:20

Descripció

Gran hisenda de planta irregular formada per diversos volums adossats i aïllats, disposats al voltant d'una gran plaça que conserva les restes de l'era de cairons original que la cobria.

La masia principal està situada a la banda de ponent del conjunt. Es tracta d'un edifici de grans dimensions i planta rectangular, adaptat al desnivell del terreny. Presenta una coberta de teula àrab de dues vessants, amb el carener paral·lel a la façana principal i un ràfec de llates i mènsules de fusta disposat a tot el perímetre de la construcció. Està distribuïda en planta baixa i dos pisos, amb la façana principal orientada a tramuntana. Compta amb un gran portal d'accés d'arc de mig punt adovellat, amb els brancals bastits amb carreus de pedra. La dovella clau està gravada amb l'any 1773. Al seu costat hi ha tres petites obertures espitllerades i bastides amb pedra. La resta d'obertures són rectangulars, amb els brancals bastits amb carreus de pedra i les llindes planes. Les del primer pis estan datades l'any 1769, una d'elles decorada amb una creu llatina central damunt del Calvari. Les finestres més notables tenen els ampits motllurats. De la façana de llevant destaca el porxo situat a la planta baixa, que s'obre a l'exterior mitjançant una successió de sis arcs de mig punt bastits amb pedra. Al primer pis hi ha dues finestres amb permòdols i dues amb la llinda plana, mentre que al pis superior hi ha un gran finestral d'arc de mig punt bastit amb pedra i delimitat amb una barana de fusta. De la façana de migdia destaca la galeria del primer pis, oberta a l'exterior mitjançant un gran arc rebaixat i de mig punt, ambdós sostinguts amb un pilar de pedra i bastits amb pedra disposada a sardinell. Al pis superior hi ha dues galeries més, obertes mitjançant grans obertures rectangulars emmarcades amb carreus i delimitades amb baranes de fusta. La construcció està bastida amb pedra sense treballar de diverses mides, disposada de forma regular, amb carreus a les cantonades. A la banda de ponent d'aquesta masia hi ha l'horta i un antic aqüeducte, mentre que a migdia hi ha un espai de jardí ornamentat vegetalment.

A la banda sud-est de la masia principal hi ha una antiga masoveria de grans dimensions, assentada damunt del desnivell del terreny. És de planta rectangular, amb la coberta de teula àrab de dues vessants i el carener perpendicular a la façana de tramuntana, on resta amagat darrera d'un voladís de teula àrab rectilini. Consta de planta baixa i dos nivells superiors. Les obertures són, en general, rectangulars, amb els brancals bastits amb carreus de pedra i les llindes planes. El portal de la façana de tramuntana presenta una llinda de fusta gravada amb l'any 1844. Està bastida amb pedra de la zona sense treballar, disposada de forma regular.

Adossats a la banda de llevant de la masoveria anterior hi ha dos volums de planta rectangular assentats damunt del desnivell del terreny. El de l'extrem de llevant, de grans dimensions, presenta una coberta de teula àrab de dues vessants, amb el carener paral·lel a la façana de tramuntana, que està orientada a la plaça central, i un ràfec sostingut amb mènsules de fusta. Consta de planta baixa i pis, amb obertures rectangulars emmarcades amb maons i les llindes planes de fusta. Està bastit en pedra i ha estat reformat i sobrealçat.

La resta de volums estan situats a la banda de tramuntana de la plaça central, formant un bloc constructiu més o menys rectangular. El volum situat a l'extrem de llevant, antiga masoveria, presenta la coberta de teula àrab de dues vessants, amb el carener perpendicular a la façana principal, que està orientada a llevant. Presenta un portal d'arc escarser adovellat i situat a l'extrem de tramuntana del parament. La resta

d'obertures es corresponen amb finestres rectangulars, amb els brancals bastits amb carreus de pedra i les llindes planes. Les dels pisos tenen els ampits motllurats. Adossat al parament de ponent hi ha una altra de les masoveries de la construcció. Presenta les mateixes característiques constructives que l'anterior, tot i que amb la façana principal orientada a migdia i un portal d'accés rectangular amb llinda de fusta. A continuació hi ha una antiga pallissa reformada, amb teulada d'un sol vessant. Presenta una solera de llates i bigues de fusta, sostinguda amb uns grans pilars de pedra i maons. Consta de dos nivells, amb el forjat del pis superior bastit en fusta i delimitat amb una barana de fusta també. A l'extrem de ponent del bloc constructiu hi ha adossada la darrera masoveria, completament reformada. Presenta una coberta de teula àrab d'un sol vessant, amb un ràfec de plaques ceràmiques i mènsules de fusta. Consta de planta baixa i pis, amb obertures rectangulars bastides amb carreus de pedra i una destacable galeria al pis superior oberta a les façanes de migdia i ponent. El portal d'accés principal és d'arc rebaixat adovellat, amb els brancals bastits amb carreus.

Història

La primera referència documental relacionada amb aquesta construcció apareix en el capbreu del *Faber* de Cabrera, datat l'any 1195 i que comprenia els termes parroquials de Sant Julià, Sant Llorenç Dosmunts i Santa Maria de Corcó. La hisenda es trobava dins la demarcació de l'antiga parròquia de Sant Llorenç Dosmunts, que fou independent fins al segle XV passant després a ser sufragània de l'església de Sant Andreu de Pruit (de fet, els propietaris de les Viles foren patrons d'aquesta església). Tot i això, no es descarta un possible origen romà de la construcció. La masia principal, datada al segle XVII, era coneguda com a Vilamitjana, tot i que la hisenda estava primitivament formada per la masia de Vilademont (documentada des del segle XIII) i la de Viladevall (documentada des del segle IX). Arribà a tenir fins a nou masoveries dins del mateix recinte, sense comptar les que tenia escampades pels seus voltants. Es comptabilitzen, entre d'altres, les masoveries de can Grisú o Isidro, can Rata i can Pastor, així com la torre d'estiueig de les Viles, datada a finals del segle XIX.

La propietat de la hisenda ha estat sempre en mans de la família Fatjó o Fatjó-Vilas. De fet, aquest llinatge continuà sense interrupció d'hereu a hereu fins el 1860, moment en que la pubilla del mas va contraure matrimoni amb Marià Bojons de Sala i de Tortadès, a la mort del qual la vídua es casà amb Joan Fatjó i Borrell. Així es va perdre temporalment el cognom del llinatge fins que l'any 1949, en motiu del centenari de la mort de Jaume Lluçà Antoni Balmes i Urpià (que va morir a la casa Bojons de Vic), el general Franco s'instal·là en aquesta casa i concedí el privilegi que la família Fatjó pogués ostentar el nom compost de Fatjó-Vilas.

La masia té al seu interior una capella-oratori dedicada a la Mare de Déu dels Àngels, construïda a principis del segle XX. Tenim constància que al seu interior hi havia les relíquies de Sant Pròsper (o Sant Plàcid, segons la font consultada), portat de Roma al segle XVIII i que havia estat custodiat a la casa Fatjó de Vic, i una imatge de Jesús Crucificat. També segons la bibliografia consultada, a l'interior de la construcció es conserva una pilastra de la llar de foc datada l'any 1228.

Bibliografia

BANÚS, Miquel (2006). "Ara va de cinema". *Els Cingles de Collsacabra*, any XXVII, núm. 55, p. 30-32.

CROSAS, Carles; SOLÀ, Joan; DOMINGO, Gemma (2014). *Catàleg de béns a protegir. Text refós*. Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Rupit i Pruit. Consultat 12 novembre 2020, des de <https://dtes.gencat.cat/rpucportal/> Núm identificació R24.

CROSAS, Carles; SOLÀ, Joan (2014). *Catàleg de masies i cases rurals. Text refós*. Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Rupit i Pruit. Consultat 12 novembre 2020, des de <https://dtes.gencat.cat/rpucportal/> Núm. identificació M35.

GAVÍN I BARCELÓ, Josep M. (1984). *Osona*. Col. Inventari d'esglésies, 15. Barcelona: Pòrtic, p. 113.

Gran geografia comarcal de Catalunya. Osona, Ripollès. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1993, vol. 8, p. 212.

NOGUERA, Antoni (1964). *Collsacabra*. Barcelona: Selecta, p. 187, 193.

PARÉS I GANYET, Quirze (1985). *La despoblació rural i les masies del Collsacabra*. Barcelona: Fundació Salvador Vives Casajuana, p. 366-367, 371, 453, 466.

SERRA I CLOTA, Assumpta (1993-1994). *Memòria de les campanyes de prospeccions arqueològiques en el sector Rupit-St Joan de Fàbregues*. Consultat 13 novembre 2020, des de <http://calaix.gencat.cat/handle/10687/428473>, p. 38.

SOLÀ, Fortià Prev. (1933). *El Cabrerès*. Barcelona: [s.n.], p. 75-76.

TRIADÚ, Joan (1994). *El Collsacabra*. Col. A tot vent, 319. [Barcelona]: Proa, p. 77, 78.

Enllaços d'interès:

<http://invarquit.cultura.gencat.cat/>





